

Лісковська С.О., студентка спеціальності 101 «Екологія»

Науковий керівник: Бучавий Ю.В., к.б.н., доцент кафедри екології та технології навколишнього середовища

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ У НЕВЕЛИКИХ ОТГ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблеми поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) у малих об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) України є важливими, оскільки від правильного управління відходами залежить екологічна стабільність і якість життя громадян. Основною метою є впровадження сортування, переробки та безпечного видалення відходів згідно з національними та європейськими стандартами. Проте, малі ОТГ стикаються з численними перешкодами, які потребують системного вирішення, які можна звести до табл. 1.

Таблиця 1

Основні проблеми та рішення щодо поводження з ТПВ

Проблема	Вплив	Рекомендоване рішення
Недостатність інфраструктури	Відсутність сортувальних станцій	Залучення фінансування на будівництво сортувальних пунктів
Низька обізнаність населення	Небажання сортувати відходи	Освітні кампанії, тренінги для населення
Обмежене фінансування	Відсутність контейнерів, сміттевозів	Залучення державної підтримки, міжнародних грантів
Відсутність місцевої нормативної бази	Ускладнена імплементація законодавства	Створення місцевих інструкцій та механізмів контролю
Утилізація небезпечних відходів	Забруднення довкілля	Відкриття спеціалізованих пунктів збору для небезпечних матеріалів
Мала привабливість для бізнесу	Відсутність пунктів збору вторсировини	Надання податкових пільг підприємцям у сфері переробки

Виклики та їх детальна характеристика

- ✓ Відсутність спеціальної техніки
- ✓ Малі громади часто не мають спеціалізованих сміттевозів для транспортування роздільно зібраних відходів (скло, пластик, папір). Це обмежує можливості громад щодо сортування на рівні домогосподарств.
- ✓ Нестача обладнання також ускладнює доставку відходів на переробні заводи, що розташовані далеко від невеликих населених пунктів.
- ✓ Проблема з побутовими небезпечними відходами
- ✓ В Україні передбачено збір небезпечних побутових відходів (батареї, електроніка, медичні відходи), проте для малих громад відсутні спеціалізовані пункти прийому та утилізації. Більшість селищ не можуть забезпечити безпечну утилізацію, що призводить до їх потрапляння на звичайні звалища.
- ✓ Оскільки такі відходи мають токсичні компоненти, вони забруднюють ґрунт і воду, що негативно впливає на екологію та здоров'я мешканців.
- ✓ Економічні виклики

✓ У невеликих громадах немає достатнього обсягу вторинної сировини, що знижує економічну вигоду від сортування. Це відштовхує приватних підприємців, які могли б брати участь у системі поводження з ТПВ.

✓ Введення стимулів для бізнесу в цій сфері могло б забезпечити підтримку місцевих компаній, які займалися б переробкою відходів або відкриттям пунктів збору.

Рекомендації для поліпшення ситуації

✓ Розробка місцевих нормативних актів

✓ Формування місцевих інструкцій, що регулюють збір і сортування ТПВ, з урахуванням місцевих особливостей і потреб. Це допоможе забезпечити контроль та підтримку місцевих ініціатив.

✓ Стимулювання підприємництва у сфері переробки

✓ Введення податкових пільг, субсидій та інших форм підтримки для залучення малого і середнього бізнесу до сфери переробки. Це сприятиме розвитку економіки і створенню нових робочих місць у регіонах.

✓ Розширення мережі пунктів збору

✓ Відкриття додаткових пунктів прийому вторинної сировини та спеціалізованих пунктів для утилізації небезпечних компонентів ТПВ у малих ОТГ допоможе знизити навантаження на полігони і сприятиме повторному використанню матеріалів.

Висновки. Покращення управління ТПВ у невеликих ОТГ можливе за умови розвитку інфраструктури, залучення фінансування та підвищення екологічної свідомості.

Впровадження вказаних рекомендацій дозволить не лише дотримуватися вимог українського законодавства, але й досягти високих європейських екологічних стандартів, що сприятиме екологічній стабільності та здоров'ю населення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 № 187/98-ВР.
2. «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року», КМУ, 2017.
3. Європейська практика поводження з відходами. Київ: Мінекології, 2019.
4. Проблеми поводження з ТПВ в Україні: аналітичний звіт. Київ: Центр екологічних досліджень, 2021.
5. Західний досвід переробки та сортування відходів: результати досліджень.